

Bibó István szalagavató beszéde

Elhangzott 2002. január 11-én

Kedves érettségizendő diákok, kedves vendégeink, kedves szülők, családtagok, kedves tanárok, munkatársaink!

Furcsa és különleges dolog benne lenni egy hagyomány kialakulásának folyamatában, ráadásul úgy, hogy közben azon kell gondolkozni és dolgozni, hogy milyen legyen ez a kialakuló hagyomány; hogy közben izgulni kell azért, hogy egy-egy sűrű pillanatban minden jól sikerüljön; s közben meg kell tanulni várni és várakozni is, mert mi sok mindent megtehetünk és meg is kell tennünk saját hagyományaink kedvéért, de a legfontosabb hagyományalakítót, az időt nem sürgethetjük és nem befolyásolhatjuk. - Az elmúlt tizenkét évben úgy alakult az életem, hogy két újonnan induló vagy újrainduló iskola megszervezésében vettem részt; s gyakran fogott el szomorúsággal vegyes irigység más, évtizedek vagy évszázadok óta működő iskolákban, ahol emléktáblák őrzik az egykori diákok vagy tanárok nevét, ahol kis múzeum van berendezve az iskola történetének emlékeiből, ahol ötszáz tábló van kirakva a folyosók falaira, s az ember órákig keresgélhet rajtuk ismerősöket meg híres embereket.

Nekem fontos ez, de miért mondom el nektek, s miért éppen most? Fontos ez nektek is? Ezekre a kérdésekre előbb vagy utóbb ti magatoknak is válaszolnotok kell; de szeretném - röviden - elmondani azt, amit én gondolok.

Amikor a tavaly érettségizettek táblóját a mostani tanév elején kitettük az iskolában, éppen kint voltam a tanári előtt; s hallottam, hogy az ott bámészkodó gyerekek közt egy kislány, meglátva a táblót a falon, felkiáltott: „Jaj de klassz!” Először nagyon elcsodálkoztam, miért van így oda egy táblóért, mert ez a lány - nem mondom meg a nevét, azt sem, hogy hányadikba jár, csak azt, hogy pár éve még hátra van az érettségiig - nem arról híres, hogy szeret iskolába járni, inkább arról, hogy jó nagy a szája, a szövege meg ... hát szóval, néha a focizó fiúkéra emlékeztet; mellesleg profi tanárbosszantó, amúgy pedig kifejezetten értelmes, s ha akar, nagyon kedves tud lenni. Szóval, nem gondoltam volna róla sem azt, hogy egy táblónak így tud örülni, sem azt, hogy ilyen önkéntelenül kifejez valamit. De mit fejezett ki?

Azt, hogy azok a tizenkettedikesek, akik befejezték tanulmányaikat, elmentek ugyan, de a mi életünknek is részévé lettek, valahogy tehát mégis beépültek, itt maradtak az iskolában, s erre emlékeztet a fényképük a táblón s hogy ez tulajdonképpen nagyon jó, nagyon klassz. De így vagyunk mindenkivel és mindennel: a kedves és a nehéz emberekkel, akikkel dolgunk van, a jóval és rosszal, ami velünk történik; ez mind beépül az életünkbe és az emlékezetünkbe, és jelentősége van, és fontos marad a számunkra. Akkor jöttem rá, hogy bizony fontos ez a hetedikeseknek, nyolcadikosoknak, kilencedikeseknek is, még ha nem is gondolnak rá, s csak a fényképeket megpillantva érzik meg, hogy jó ez, s meg se nagyon tudják fogalmazni, miért.

Kedves tizenkettedikesek, a ti táblótokat is előbb-utóbb kitesszük majd az iskolában, s remélem akkor is lesz, aki felkiált örömeiben, aki felfedezi azt az erő- és örömforrást, amit az emlékezés, a hagyomány jelent; felfedezi azt, hogy ti fontosak maradtatok a számára, csak eddig nem tudott róla. Én viszont már most is tudok róla és ki is mondom, hogy a mai ünnepünk, amelyért ti is sokat dolgoztatok, ezt fejezi ki: fontosak vagytok és fontosak maradtok mindnyájunknak. Mindez persze nem azzal kezdődik, hogy lukat fúrunk és szöveget verünk a falba, hogy kiakasszuk a táblót, hanem sokkal korábban, már közös életünk legelső pillanatában, a felvételi beszélgetéssel, a gólyatáborral és így tovább. S közben vannak pillanatok és események (hétköznapiak és ünnepek egyformán fontosak lehetnek), amelyek

erősítik ezt a folyamatot. Különleges helyet foglal el ezek közt a szalagavató, amely a középiskolai pályafutásban hagyományosan a célegyenesbe fordulás pillanatát jelzi; kívánom, hogy valódi örömet és erőforrást jelentsen számotokra.

A 2001/2002-es tanév szalagavatóját megnyitom.